

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 75/05-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Valerija Viktoroviča Mamonova, bytom B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 4, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5 a čl. 125 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky postupom vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave a Krajskej prokuratúry v Trnave v jeho trestnej veci vedenej na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave pod sp. zn. ČVS: KUJP-2/OVEK-2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Valerija Viktoroviča Mamonova **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2005 doručená sťažnosť (zo 4. februára 2005) Valerija Viktoroviča Mamonova, bytom B., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 47 ods. 4, čl. 48 ods. 2, čl. 50

ods. 3 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5 a čl. 125 ods. 6 ústavy postupom vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave (ďalej len „vyšetrovateľ“) a Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v jeho trestnej veci vedenej na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave pod sp. zn. ČVS: KUJP- 2/OVEK-2002.

Sťažovateľ uviedol, že ako obvinený v uvedenej trestnej veci bol listom vyšetrovateľa z 28. októbra 2004 na základe § 166 ods. 1 Trestného poriadku upovedomený o možnosti preštudovať spis a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania 8. novembra 2004. Počas uvedeného úkonu bola vyšetrovateľovi predložená odôvodnená písomná žiadosť sťažovateľa zo 7. novembra 2004 o zabezpečenie písomného prekladu vyšetrovacieho spisu do ruského jazyka z dôvodu, že sťažovateľ nerozumie dostatočne slovenskému jazyku.

Vyšetrovateľ žiadosti sťažovateľa nevyhovel, o čom ho upovedomil listom z 8. novembra 2004. Sťažovateľ požiadal podaniami z 11. novembra 2004 a z 15. novembra 2004 krajskú prokuratúru o odstránenie závad v postupe vyšetrovateľa podľa § 167 Trestného poriadku.

Prokurátorka krajskej prokuratúry vykonávajúca dozor nad zachovávaním zákonnosti trestného stíhania v uvedenej trestnej veci sťažovateľovi po prešetrení jeho žiadosti listom č. k. 2 Kv 8/02-760 z 1. decembra 2004 oznámila: *„V postupe vyšetrovateľa som nezistila žiadne také pochybenie, ktoré by bolo vo Váš neprospech a poškodzovalo by Vás na Vašich právach.“*

Sťažovateľ reagoval podaním podnetu podľa § 31 ods. 1 a ods. 2 a § 32 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ tvrdí, že odpoveďou na podanie podnetu boli zo strany krajskej prokuratúry upovedomenie o podaní obžaloby na sťažovateľa v predmetnej trestnej veci (list krajskej prokuratúry č. k. 2 Kv 8/02-781 z 10. januára 2005) a oznámenie o predložení podnetu sťažovateľa (*„...spolu s príslušným spisovým materiálom...“*) Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „1. zrušujú sa rozhodnutia (zásahy)

- *Krajskej prokuratúry v Trnave zo dňa 1. 12. 2004, sp. zn. 2 Kv 8/02-760,*
- *Krajského riaditeľstva PZ v Trnave, úradu justičnej a kriminálnej polície zo dňa 8. 11. 2004, ČVS: KUJP- 2/OVEK- 2002*

o odmietnutí Žiadosti o písomný preklad vyšetrovacieho spisu zo dňa 7. 11. 2004,

2. vec sa vracia späť do prípravného konania na ďalšie konanie týmto orgánom činným v trestnom konaní,

3. zakazuje sa OČTK pokračovanie v porušovaní mojich základných práv a slobôd,

4. prikazuje sa, aby ten kto porušil práva a slobody, obnovil stav pred ich porušením.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. Sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie svojich základných práv v súvislosti s trestným stíhaním jeho osoby v trestnej veci vedenej na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave pod sp. zn. ČVS: KUJP-2/OVEK-2002, konkrétne nevyhovením jeho žiadosti zo 7. novembra 2004 o zabezpečenie písomného prekladu vyšetrovacieho spisu do ruského jazyka zo strany vyšetrovateľa (list sp. zn. ČVS: KUJP-2/OVEK-2002 z 8. novembra 2004) a krajskej prokuratúry (list č. k. 2 Kv 8/02-760 z 1. decembra 2004). Z príloh pripojených sťažovateľom k ústavnej sťažnosti vyplýva, že prokurátorka krajskej prokuratúry podala 10. januára 2005 na sťažovateľa v uvedenej veci obžalobu na Krajskom súde v Trnave.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného poriadku nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený ináč než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

Ten, proti ktorému sa trestné konanie vedie, musí byť v každom období konania poučený o právach umožňujúcich mu plné uplatnenie obhajoby (...) všetky orgány činné v trestnom konaní sú povinné umožniť mu uplatnenie jeho práv (§ 2 ods. 13 Trestného poriadku).

Podľa § 2 ods. 4 prvej vety Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa § 12 ods. 1 Trestného poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní sa rozumejú súd, prokurátor, vyšetrovateľ a policajný orgán. Pokiaľ z povahy veci nevyplýva

niečo iné, rozumie sa obvineným aj obžalovaný a odsúdený (§ 12 ods. 8 Trestného poriadku).

Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 33 ods. 1 Trestného poriadku môže obvinený (...) uvádzať okolnosti a dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní. (...)

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia sú všetky orgány činné v trestnom konaní povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 186 písm. e) Trestného poriadku nariadi predseda senátu predbežné prejednanie obžaloby, ak je toho názoru, (...), že prípravné konanie nebolo vykonané podľa zákona, najmä že v ňom boli porušené predpisy zabezpečujúce právo obhajoby, (...).

Podľa § 188 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd, (...) vráti vec prokurátorovi na došetrenie, ak je to potrebné na odstránenie závažných procesných chýb prípravného konania alebo na objasnenie základných skutkových okolností, bez ktorých nie je možné rozhodnúť na hlavnom pojednávaní a v konaní pred súdom by bolo také došetrenie spojené s výraznými ťažkosťami alebo by bolo zrejme na ujmu rýchlosti konania, (...).

Ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že platná právna úprava trestného konania v súčasnosti umožňuje sťažovateľovi ako obžalovanému v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich

základných práv a slobôd garantovaných ústavou v dôsledku nezákonného postupu vyšetrovateľa a prokurátora vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti trestného stíhania v jeho trestnej veci.

Tak súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu, vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania v trestnej veci sťažovateľa vo fáze trestného konania predchádzajúcej podaniu obžaloby.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia základných práv označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu.

Ústavný súd dospel k názoru, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva (v súčasnosti je trestné konanie v súdnom štádiu na Krajskom súde v Trnave, ako súde prvej inštancie) k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie súdmi oprávnenými konať v jeho trestnej veci.

Už v súčasnej fáze konania pred súdom – bezprostredne po podaní obžaloby, môže sťažovateľ súdu prvého stupňa navrhnúť (§ 33 ods. 1 Trestného poriadku), aby obžalobu predbežne prejednal [§ 186 písm. e) Trestného poriadku] a vec vrátil prokurátorovi na došetrenie [§ 188 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku].

Za daných okolností nie je daný ústavný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze prebiehajúceho trestného konania v trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov. Sťažovateľ môže uplatniť v rámci práva na obhajobu argumentáciu týkajúcu sa porušenia jeho základných práv následne aj na hlavnom pojednávaní, prípadne

iným zákonom dovoleným spôsobom vrátane využitia opravných prostriedkov v trestnom konaní.

Nevyužitie uvedených možností ochrany označeného práva sťažovateľa nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2005